

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра математики і фізики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ М.І. Мальований
“ _____ ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вища математика II

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 122 «Комп'ютерні науки»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2019 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Вища математика II» для здобувачів вищої освіти спеціальності 122 «Комп'ютерні науки». — Умань: Уманський НУС, 2019 р. — 15 с.

Розробники: Березовський В.Є., кандидат фізико-математичних наук, професор, Ненька Р. В., викладач.

_____ (Березовський В.Є.)

_____ (Ненька Р. В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри математики і фізики
Протокол № 1 від „ 30” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри математики і фізики (Березовський В.Є.)

„ 30” серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 2 від «30» 08 2019 року.

“ 30 ” 08 2019 року Голова (Смолій Л. В.)

© УНУС, 2019 рік

© Березовський В.Є., 2019 рік.

© Ненька Р. В., 2019 рік.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, код спеціальності, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 12 «Інформаційні технології»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	–
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійна робота студентів - 3	Освітній ступінь бакалавр	2-й	2-й
		Лекції	
		22 год.	8
		Практичні	
		38 год.	4
		Самостійна робота	
60 год.	108		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %

для заочної форми навчання – 10 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в тому, щоб навчити студентів володінню відповідним математичним апаратом, який повинен бути достатнім для опрацювання математичних методів в моделюванні процесів управління інформаційними системами; застосувати опановані ідеї і методи при розв'язанні конкретних задач в області комп'ютерних наук.

Цілі курсу:

- прищепити необхідні теоретичні знання та вміння розбиратися у математичному апараті;
- дати первинні навички математичного дослідження прикладних задач;
- розвивати математичне мислення;
- виробити навички самостійного вивчення наукової літератури з математики та її застосування;
- сприяти систематизуванню знань з основних методів математичного аналізу, які застосовуються для аналітичного опису і дослідження явищ чи процесів у різних галузях знань;
- формування у студентів аналітично-дослідницьких компетентностей щодо використання засобів математичного аналізу.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей**:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до математичного та логічного мислення, формулювання та досліджування математичних моделей, зокрема дискретних математичних моделей, обґрунтування вибору методів і підходів для розв'язування теоретичних і прикладних задач в галузі комп'ютерних наук, інтерпретування отриманих результатів.
- Здатність опанувати сучасні технології математичного моделювання об'єктів, процесів і явищ, розробляти обчислювальні моделі та алгоритми чисельного розв'язання задач математичного моделювання з урахуванням похибок наближеного чисельного розв'язання професійних задач.
- Здатність здійснювати формалізований опис задач дослідження операцій в організаційно-технічних і соціально-економічних системах різного призначення, визначати їх оптимальні рішення, будувати моделі оптимального вибору управління з урахуванням змін параметрів економічної ситуації,

оптимізувати процеси управління в системах різного призначення та рівня ієрархії.

– Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання:

– Базові знання з проектування математичного, інформаційного і програмного забезпечення обчислювальних і автоматизованих систем.

– Базові знання сучасних технологій та інструментальних засобів розробки складних програмних систем, уміння їх застосовувати на всіх етапах життєвого циклу розробки.

– Базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Невизначений інтеграл.

Тема 1. Поняття первісної функції та невизначеного інтеграла. Основні властивості невизначеного інтеграла. Таблиця невизначених інтегралів.

Основні методи інтегрування. Метод заміни змінної, інтегрування частинами.

Тема 2. Розклад правильних раціональних дробів на суму елементарних дробів. Інтегрування раціональних функцій.

Розклад многочлена на лінійні множники. Теорема Гаусса і Безу. Розклад многочлена на лінійні і квадратні множники з дійсними коефіцієнтами. Інтегрування елементарних дробів.

Тема 3. Інтегрування деяких ірраціональних функцій.

Тема 4. Інтегрування тригонометричних функцій.

Змістовий модуль 2. Визначений інтеграл

Тема 5. Визначений інтеграл та умови його існування.

Задачі, які приводять до поняття визначеного інтегралу. Властивості визначеного інтеграла. Теореми про середнє.

Теорема про похідну визначеного інтегралу із змінною верхньою межею. Формула Ньютона-Лейбніца.

Методи обчислення визначеного інтегралу. Наближені методи обчислення визначеного інтеграла (формули прямокутників, трапеції і параболічна формула Сімпсона).

Тема 6. Застосування визначеного інтегралу: геометричне (площа плоскої фігури; довжина дуги плоскої кривої, об'єм площі тіла обертання), механічне, фізичне та ін.

Тема 7. Невласні інтеграли з нескінченними межами та від необмежених функцій.

Змістовий модуль 3. Диференціальне числення функції декількох змінних.

Тема 8. Поняття функції багатьох змінних означення, графік функції двох змінних, лінії рівня. Поняття про границю та неперервність функції, основні теореми.

Частинні похідні функції двох змінних. Диференціал функції двох змінних, необхідні і достатні умови його існування. Похідна складеної функції двох змінних. Похідна функції, яка задана неявно.

Тема 9. Дотична площина та нормаль до поверхні. Скалярне поле. Похідна за напрямом. Градієнт функції і його основні властивості. Частинні похідні вищих порядків. Екстремум функції двох змінних, необхідні і достатні умови. Найбільше та найменше значення функції.

Змістовий модуль 4 . Диференціальні рівняння першого порядку.

Тема 10. Поняття про диференціальне рівняння і його розв'язки. Диференціальні рівняння 1-го порядку, розв'язні відносно похідної і їх геометричний зміст. Задача Коші. Теорема Коші. Загальний розв'язок та загальний інтеграл. Рівняння виду $y' = f(x)$ з відокремлюваними змінними.

Тема 11. Однорідні, лінійні диференціальні рівняння 1-го порядку.

Тема 12. Неоднорідні лінійні рівняння 1-го порядку. Рівняння Бернуллі.

Рівняння в повних диференціалах.

Змістовий модуль 5. Диференціальні рівняння вищих порядків

Тема 13. Деякі класи диференціальних рівнянь, які допускають пониження порядку.

Тема 14. Лінійні диференціальні рівняння 2-го порядку з постійними коефіцієнтами (однорідні і неоднорідні із спеціальною правою частиною).

Тема 15. Метод варіації сталої.

Тема 16. Системи диференціальних рівнянь.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма				заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			
		л	п	с.р.		л	п	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Невизначений інтеграл									
Тема 1. Поняття первісної функції та невизначеного інтеграла. Основні методи інтегрування	10	2	4	4	8	1		7	
Тема 2. Інтегрування раціональних функцій.	8	2	2	4	8		1	7	
Тема 3. Інтегрування деяких ірраціональних функцій	8	2	2	4	7			7	
Тема 4. Інтегрування тригонометричних функцій	8	2	2	4	7	1		6	
Разом за змістовим модулем 1	34	8	10	16	30	2	1	27	
Змістовий модуль 2. Визначений інтеграл									
Тема 5. Визначений інтеграл та умови його існування. Методи обчислення визначеного інтегралу	8	2	2	4	7	1		6	
Тема 6. Застосування визначеного інтегралу	9	1	4	4	8		1	7	
Тема 7. Невласні інтеграли.	7	1	2	4	6			6	
Разом за змістовим модулем 2	24	4	8	12	21	1	1	19	
Разом за модуль 1	58	12	18	28	51	3	2	46	

Модуль 2									
Змістовий модуль 3. Диференціальне числення функцій декількох змінних									
Тема 8. Поняття функції декількох змінних. Частинні похідні функції	7	1	2	4	8	1		7	
Тема 9. Частинні похідні вищих порядків. Екстремум функції двох змінних, необхідні і достатні умови. Найбільше та найменше значення функції	9	1	4	4	8		1	7	
Разом за змістовим модулем 3	16	2	6	8	16	1	1	14	
Змістовий модуль 4. Диференціальні рівняння першого порядку									
Тема 10. Поняття про диференціальне рівняння і його розв'язки. Рівняння з відокремлюваними змінними	7	1	2	4	8	1		7	
Тема 11. Однорідні, лінійні диференціальні рівняння 1-го порядку	7	1	2	4	8		1	7	
Тема 12. Неоднорідні лінійні рівняння 1-го порядку. Рівняння Бернуллі. Рівняння в повних диференціалах	8	2	2	4	8	1		7	
Разом за змістовим модулем 4	22	4	6	12	24	2	1	21	
Змістовий модуль 5. Диференціальні рівняння вищих порядків									
Тема 13. Деякі класи диференціальних рівнянь, які допускають пониження порядку	5	1	2	2	8	1		7	
Тема 14. Лінійні диференціальні рівняння 2-го порядку з сталими коефіцієнтами.	5	1	2	2	8	1		7	
Тема 15. Варіація сталих	7	1	2	4	7			7	
Тема 16. Системи диференціальних рівнянь	7	1	2	4	6			6	
Разом за змістовим модулем 5	24	4	8	12	29	2		27	
Разом годин за модуль 2	62	10	20	32	69	5	2	62	
Разом годин	120	22	38	60	120	8	4	108	

5. Теми практичних занять

№ п/п	Тема практичного заняття	Обсяггодин	
		денна	заочна
1	Первісна функції. Невизначений інтеграл.	2 год	
2	Основні методи інтегрування	2 год	
3	Інтегрування раціональних функцій.	2 год	1 год
4	Інтегрування деяких ірраціональних функцій.	2 год	
5	Інтегрування тригонометричних функцій	2 год	
6	Визначений інтеграл. Формула Ньютона-Лейбніца. Методи обчислення визначеного інтегралу.	2 год	1 год
7	Застосування визначених інтегралів.	4 год	
8	Невласні інтеграли.	2 год	
9	Поняття функції декількох змінних. Частинні похідні функції	2 год	1 год
10	Частинні похідні вищих порядків. Екстремум функції двох змінних. Найбільше та найменше значення функції	3 год	
11	Модульний контроль. Контрольна робота.	1 год	
12	Диференціальні рівняння з відокремлюючими змінними.	2 год	1 год
13	Однорідні рівняння.	2 год	
14	Лінійні диференціальні рівняння 1-го порядку. Рівняння Бернуллі.	2 год	
15	Деякі класи диференціальних рівнянь, які допускають пониження порядку. Рівняння в "повних диференціалах".	2 год	
16	Лінійні однорідні рівняння 2-го порядку з сталими коефіцієнтами.	2 год	
17	Варіація сталих	2 год	
18	Системи диференціальних рівнянь	1 год	
19	Модульний контроль. Контрольна робота.	1 год	
Разом		38 год	4 год

6. Самостійна робота студентів

№ п/п	Назва теми	Обсяг годин	
		денна	заочна
1	Первісна функції. Невизначений інтеграл. Таблиця інтегралів. Метод заміни змінної. Метод інтегрування частинами.	4 год	7 год
2	Інтегрування раціональних функцій.	4 год	7 год
3	Інтегрування деяких ірраціональних функцій.	4 год	7 год
4	Інтегрування тригонометричних функцій	4 год	6 год
5	Визначений інтеграл. Формула Ньютона-Лейбніца. Методи обчислення визначеного інтегралу.	4 год	6 год
6	Застосування визначених інтегралів.	4 год	7 год
7	Невласні інтеграли.	4 год	6 год
8	Поняття функції декількох змінних. Частинні похідні функції	4 год	7 год
9	Частинні похідні вищих порядків. Екстремум функції двох змінних, необхідні і достатні умови. Найбільше та найменше значення функції	4 год	7 год
10	Диференціальні рівняння з відокремлюючими змінними.	4 год	7 год
11	Однорідні, лінійні диференціальні рівняння 1-го порядку	4 год	7 год
12	Неоднорідні лінійні рівняння 1-го порядку. Рівняння Бернуллі. Рівняння в повних диференціалах	4 год	7 год
13	Деякі класи диференціальних рівнянь, які допускають пониження порядку. Рівняння в "повних диференціалах".	2 год	7 год
14	Лінійні рівняння 2-го порядку з сталими коефіцієнтами.	2 год	7 год
15	Варіація сталих	4 год	7 год
16	Системи диференціальних рівнянь	4 год	6 год
Разом		60 год	108 год

10. Методи навчання

У відповідності до цих передумов та відведеного часу на реалізацію поставлених навчально-освітніх завдань, вивчення вищої математики має реалізовуватися методами, які адекватно відповідають визначеним навчальним планом організаційним формам навчання:

лекція, як провідна форма теоретичного навчання та формування основ для наступного засвоєння студентами навчального матеріалу, – методи викладу нового матеріалу та активізації пізнавальної діяльності студентів;

самостійна робота, як провідні форми формування практичної та основ навчально-дослідної підготовки, – методи активізації пізнавальної діяльності студентів та закріплення матеріалу, що вивчається;

практичні та індивідуальні заняття, модульні контрольні роботи та домашні контрольні роботи студентів заочної форми навчання, підсумковий залік, іспит як провідні форми контролю та оцінювання знань, навичок та умінь – методи перевірки знань, умінь та навичок.

11. Методи контролю

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Система контролю над самостійною роботою студентів включає:

а) опитування студентів по змісту теоретичних знань під час проведення практичних занять;

б) перевірка виконання самостійних робіт, контрольних робіт;

в) захист індивідуальних завдань.

Поточний – під час виконання практичних (семінарських), лабораторних робіт, індивідуальних завдань (описових робіт (ОР), розрахунково-графічних робіт (РГР), розрахункових робіт (РР), написання рефератів), контроль за засвоєння певного модуля (модульний контроль). Форму проведення поточного контролю і систему оцінювання визначає відповідна кафедра.

Підсумковий – включає екзамен.

Якщо навчальна дисципліна складається з **3-4** модулів, то кожен модуль може оцінюватись в умовних балах пропорційно обсягу часу, відведеному на засвоєння матеріалу цього модуля. Максимально можлива кількість умовних балів за **навчальні заняття** студента становить 70% (коефіцієнт 0,7) і 30% (коефіцієнт 0,3) припадає на **екзамен (або диференційований залік)**, від загальної кількості умовних балів.

Рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань та умінь студентів з навчальної дисципліни (доповідь на студентській конференції, здобуття призового місця на олімпіадах, виготовлення макетів, підготовка наочних посібників тощо) може надаватись до **10%** від загальної кількості умовних балів з навчальної дисципліни.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента за II семестр

Поточний (модульний) контроль																		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2									30	100
T1	T2	T3	T3	T5	T6	T7	T8	МК	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МК		
3	3	3	3	3	3	3	3	11	3	3	3	3	3	3	3	3	11		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Вища математика. Ч.ІІ: навч. пос. для студ. інж.-техн. фак. / В.Є. Березовський, Р.В. Ненька, С.В. Лещенко та ін.; – Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. – 124 с.
2. Вища математика. Ч. 2: навч. пос. для студ. інж.-техн. фак. / В.Є. Березовський, Р.В. Ненька, С.В. Лещенко та ін. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 196 с.
3. Інтегральне числення функцій однієї змінної. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів / В.Є. Березовський, С.А. Закорчевна, С.В. Лещенко, Р. В. Ненька, Т.І. Труш. – Умань: УНУС, 2016. – 58 с.
4. Визначений інтеграл. Функції декількох змінних. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів факультету економіки і підприємництва/В.Є. Березовський, С. А. Закорчевна, Т. І. Труш, С.В. Лещенко, Р.В. Ненька. – Умань: УНУС, 2016. – 74 с.
5. Диференціальні рівняння. Ряди. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів / В.Є. Березовський, С.А. Закорчевна, С.В. Лещенко, Р. В. Ненька, Т.І. Труш. – Умань: УНУС, 2016. – 58 с.

Рекомендована література

Базова

1. Вища математика: Підручник. У 2 ч. Ч. 1: Лінійна і векторна алгебра. Аналітична геометрія. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне і інтегральне числення / П. П. Овчинников [та ін.] – К. : Техніка, 2003. – 600 с.
2. Вища математика: Підручник. У 2 ч. Ч. 2: Диференціальні рівняння. Операційне числення. Ряди та їх застосування. Стійкість за Ляпуновим. Рівняння математичної фізики. Оптимізація і керування. Теорія ймовірностей. Числові методи / П. П. Овчинников [та ін.] – К. : Техніка, 2000. – 792 с.
3. Герасимчук В. С. Вища математика. Повний курс у прикладах і задачах: навчальний посібник для студ. технічних і технологічних спец. вищих

- навч. закладів : затв. МОНУ / В. С. Герасимчук, Г. С. Васильченко, В. І. Кравцов. – К. : Книги України ЛТД, 2009. – 577 с.
4. Герасимчук В. С. Вища математика. Повний курс у прикладах і задачах. Невизначений, визначений та невластні інтеграли. Звичайні диференціальні рівняння. Прикладні задачі: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл.: затв. МОНУ / В. С. Герасимчук, Г. С. Васильченко, В. І. Кравцов. – К. : Книги України ЛТД, 2010. – 470 с.

Допоміжна

1. Вища математика: підручник. У 2 кн.– 2-ге вид., перероб. і доп. / Г.Л. Кулініч, Є.Ю. Таран, В.М. Бурим та ін. – К.: Либідь, 2003. – 368 с.
2. Дубовик В.П. Вища математика: навч. посібник. / В.П. Дубовик, І.І. Юрик – К.: А.С.К. 2005. – 648 с.
3. Дюженкова Л.І. Вища математика. Приклади і задачі: посібник / Л.І. Дюженкова, О.Ю. Дюженкова, Г.О.Михалін– К.: Видавничий центр «Академія», 2012.– 624с.
4. Валєєв К.Г.Вища математика: навч. посібник. У 2-х ч./ К.Г. Валєєв, І.А. Джалладова – К.: КНЕУ, 2001. – 610 с.
5. Вища математика: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисципліни / [К.Г. Валєєв, І.А. Джалладова, та ін.] – К.: КНЕУ, 2009.– 396 с.
6. Каплан И.А. Практические занятия по высшей математике. / И.А. Каплан. – Харьков: Издательство государственного университета им. А.М. Горького, 1967. – 945 с.
7. Кривуца В.І. Вища математика. Практикум. / В.І. Кривуца, В.В. Барковський, Н. В. Барковська. – К.: ЦНЛ, 2005. – 535 с.
8. Лиман Ф.М. Вища математика. Навчальний посібник./ Ф.М. Лиман, В.Ф. Власенко і др.. – Суми, Університетська книга, 2010. – 615 с.

Інформаційні ресурси

1. Матеріали з вищої математики на допомогу студентам. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mathhelp.spb.ru/>
2. Освітній математичний сайт: задачі з розв'язками, довідник з математики, консультації, курси лекцій, методичні розробки і т.д. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.exponenta.ru/>

3. Електронні матеріали з математики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.allmath.ru/>
4. Математика On- Line: довідкова інформація з математичних дисциплін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mathem.h1.ru/>